

## Olejomaľba *Z hôr* od Imra Weinera-Kráľ'a

Dňa 26. októbra 2025 uplynie 124 rokov od narodenia považskobystrického rodáka Imra Weinera-Kráľ'a (1901 – 1978), ktorý sa zapísal do našich regionálnych, ale aj svetových dejín ako talentovaný velikán výtvarného umenia. Odborníkmi je považovaný za priekopníka surrealizmu, resp. nadrealizmu na Slovensku a radíme ho tiež k slovenskej výtvarnej moderne. Jeho diela sú skutočne špecifické, nadčasové, osobité. Aby sme si pripomenuli jedinečnosť a talent nášho rodáka, za zbierkový predmet mesiaca október 2025 sme vybrali z fondu histórie obraz s názvom *Z hôr*.

Olejomaľba *Z hôr* s rozmermi 50 x 43 cm je malou ukážkou z kolekcie autorských obrazov I. W. Kráľ'a, ktorými disponuje vlastivedné múzeum od 80. rokov 20. storočia vďaka Weinerovej dlhoročnej partnerke, významnej slovenskej fotografke Irene Blühovej. Weiner sa vo svojej tvorbe venoval mnohým témam. Svoje rodisko miloval, čo dokazuje aj fakt, že starú Považskú Bystricu zachytil v každom ročnom období a z každého uhla. Napriek tomu, že z Považskej Bystrice odišiel a žil v rôznych európskych mestách (najdlhšie v Paríži, potom v Bratislave, kde zomrel), do svojho rodiska sa rád vracal. Počas návratov sa čulo venoval výtvarnej dokumentácii premien mesta, v ktorom počas 20. storočia prebiehal živý stavebný ruch. Fascinovalo ho, ako mesto úplne mení svoj vzhľad. Mnoho obrazov vzniklo aj počas jeho potuliek okolím (obraz *Kaštieľ v Orlovom*, či *Pohľad do Udiče*). Motívy na Weinerových obrazoch sú rôznorodé. Vidíme na nich prírodu a prírodné katastrofy (obraz *Povodeň*), bežný život ľudí, (obrazy *Nakladanie dreva*, *Zvážanie za súmraku*), ale i sociálne témy. Osobitnú pozornosť venoval maľovaniu žien, a to v rôznych rolách, napr. matka (obraz *Jasle*), milenka, dcéra (obraz *Z hôr*). Pri tejto téme sa nevyhýbal ani nahote (obraz *Nad Váhom*). Ženy prostredníctvom obrazov oslavoval ako pracovité, krásne, éterické, starostlivé, skromné bytosti. V mnohých z nich videl dokonca svoju dcéru Elise (obraz *Z hôr*), ktorú mal so svojou francúzskou partnerkou Marcelle. Dcéрино meno sa vyskytuje na viacerých obrazoch. Weinerove diela veľmi ľahko rozpoznáte aj vďaka tendencii kombinovať prírodný motív s motívom ženy (obrazy *Z hôr* a *Nad Váhom*). Táto kombinácia nie je rušivá. Naopak lahodí oku a podnecuje fantáziu. Weinerove obrazy majú bezpochyby obrovskú výtvarnú, ale aj historicko-dokumentačnú hodnotu.

Veľa zaujímavých informácií o umelcovi nájdete v publikácii od Anny Šujanskej s názvom *Myšlienka, cit a technika v tvorbe Imra Weinera-Kráľ'a*, ktorú vydalo vlastivedné múzeum v roku 2022.

**Text:** PhDr. Dominika Kukučová

**Grafika:** Mgr. Jana Chudovská

©Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici